

Kajaani Rantapuisto

Valvonta 10.8.2017

Riikka Mustonen, Kainuun Museo

Tutkimuksen laatu: Patsaan perustusten kaivun valvonta

Peruskartta: 3431 12 KAJAANI

Tutkimusalueen koordinaatit: N: 7122681, E: 535518, Z: 130-131

Kaivutöiden suorittaja: Piiraisen Viherpalvelu

Maanomistaja: Kajaanin kaupunki

Esinelöydöt: -

Johdanto

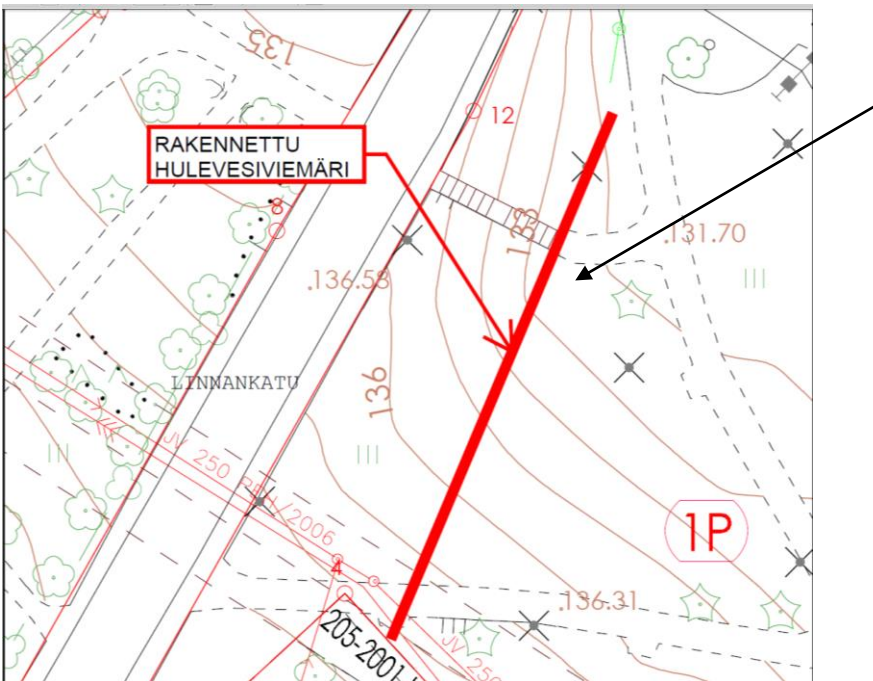
Elokuussa vietettävän Linnanvirta-tapahtuman aikaan aiotaan paljastaa muistokivi Kajaanin linnan viimeisimmälle komentajalle Johan Henrik Fieandille. Muistokiven perustuksia varten suunniteltiin kaivettavaksi kolmionmuotoinen kuoppa, kartalle 2 sinisellä merkittyyn kohtaan. Puistossa on hiekkateiden kohdilla tehty kaivutyöt syksyllä 2007, tähän liittyi arkeologinen valvonta (Marika Hyttinen 2008). Kuopan viereen on kaivettu hulevesikaivo (ks. kartta 2) ja kuopan toisen reunan leikkaa hulevesiviemärikaivanto (kartta 3). Paikalla oletettiin näin ollen olevan modernia täyttömaata. Työt päätettiin varmuuden vuoksi valvoa. Valvonta tehtiin Kainuun Museolta virkatyönä.

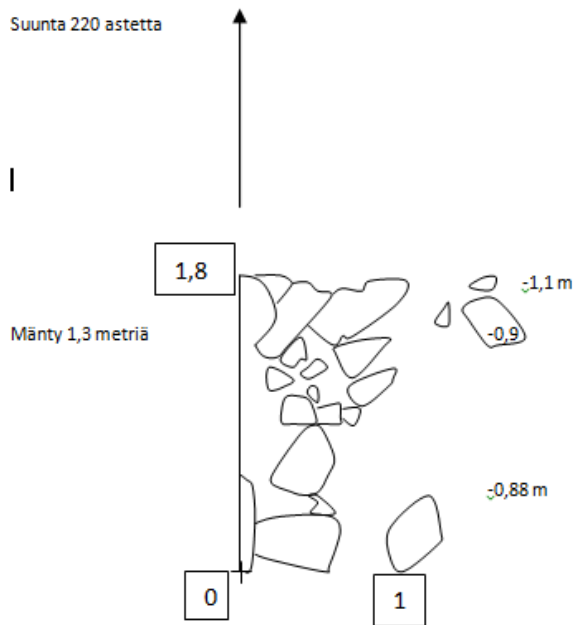
Kartta 1. Kajaanin keskusta. Kohdealue merkitty nuolella.

Kartta 2. Tutkimusalue merkitty sinisellä. Kartta: Kajaanin kaupunki

Kartta 3. Kaupungin syksyllä 2016 kaivuttama hulevesiviemäri, joka leikkaa kuoppaa Linnankadun puoleisella sivulla. Kuopan summittainen sijainti osoitettu nuolella. Kartta: Kajaanin kaupunki.

Hulevesikaivo 2,6 m, suunta 200 astetta pisteeseen 0

Kartta 4. Piirros kiveyksestä sen ylimmässä tasossa. 0, 1 ja 1,8 ovat metrulukemia. Miinusmerkkiset luvut syvyyksiä maanpinnasta. Profiili oli vino, joten tästä kohtaa kiveystä ei voinut piirtää.

Kaivutyöt

Alun perin ilmoitettiin, että kaivuala on muutaman neliön kokoinen. Kolmionmuotoinen kaivanto oli lopulta kuitenkin hieman laajempi noin 4,5 m². Kolmion pitkä sivu sijaitsi puiston kävelytien reunassa. Kuopan tässä osassa näkyikin täyttömaa. Pinnassa oli soraa ja alempana hiekkaa. Hulevesikaivo (ks. Kartta 2) jäi hieman kuopan ulkopuolelle. Kolmiomuotoisen alueen toinen nurkka (lounaassa) leikkasi hulevesiviemärikaivantoa ja siksi kaivanto jätettiin tältä alueelta hyvin matalaksi. Lyhyiden sivujen nurkkaan (kuopan kaakkoisnurkka) jäävällä alueella tuli kaivaessa odotusten vastaisesti esiin kiviä ja hiilensekaista maata.

Isommat kivet olivat 1-2 kerroksessa (pieniä kiviä oli paikoin vielä tämän päällä). Ne eivät muodostaneet seinälinjaa tms. vaan epämääräisen latomuksen. Kivien välissä oli punaista tiilimurskaa ja vaaleampaa laestimurskaa. Kiveys jatkui profiileissa itään ja etelään, tosin idässä on 1,3 metrin päässä kuopan reunasta suuri mänty. Kiveystä ei voinut työnjohtajan mukaan jättää paikalleen riittävän perustan saamiseksi. Koska

kiveys käsitti pienen alan kaivannon nurkassa, se päätettiin dokumentoida valokuvin ja karttapiirroksella, ja sitten sallia sen poistaminen.

Kivilatomuksen ala kuopan nurkassa oli kooltaan 1,8 x 1,2 metriä. Hiilensekaista tummaa maata oli vielä latomuksen luoteispuolella. Tämän alueen reuna ei tullut näkyviin, sillä kuopan pohja nousi korkeammalle hulevesiviemärilinjan vuoksi. Alueella olevat kivet olivat pääosin melko suuria ja soikeita, mutta myös kulmikkaita kiviä oli joukossa (koko esim. 50 x 25 cm). Joitakin pieniä ja kulmikkaampia kiviä oli isompien kivien päällä. Kivien kanssa samassa tasossa oli tumma maakerros, jossa oli hiilenkappaleita. Kivien alla maa oli jälleen puhdasta.

Kivilatomusta ei vaaittu. Viereisen hulevesikaivon pinta on korkeudella 131,24 m mpy ja maan pinta kiveyksen kohdalla oli noin 30 cm korkeammalla. Maan pinnasta otettiin laseretäisyysmittarilla muutamia mittoja. Korkeimmat kivet (pintalukema) olivat maanpinnasta 50 cm ja 60 cm alaspäin. Alimpien kivien pinta oli metrin maanpinnasta alaspäin. Hiilensekainen tumma maa näkyi ensimmäisen kerran noin 90 cm syvyydellä pinnasta ja sitä jatkui syvimmillään noin 1,2 metrin syvyyteen pinnasta.

Lopuksi

Kiveys ja hiilensekainen maa-alue vaikuttavat hyvin samantyyppiseltä kuin vuoden 2007 tutkimuksissa kävelytien kohdalla havaittu alue. Hyttinen on raportissaan arvellut, että kiveys liittyy 1800-luvulla alueella toimineeseen sahaan. Nokinen maa voi hänen mukaansa olla polttouunissa syntynyttä jätettä, jota on levitetty ympäristöön.

22.8.2017

Riikka Mustonen

Lähteet:

Hyttinen, M. 2008. Kajaani Rantapuisto 2007. Puiston kunnostuksen kaivutöiden arkeologinen valvonta 28.8.-4.9., 21.9. ja 23.9.2007

Mökkönen, T. 2001. Kajaani –Kajana. Kaupunkiarkeologinen inventointi. Museovirasto, Rakennushistorian osasto.

Kuva 1. Kuopan perällä täyttömaata ja oikealla hulevesikaivo. Edessä merkitty punaisella värillä kaivettava alue.

Kuva 2. Kiviä ja hiilen värjäämää maata profiilissa. Kuvattu pohjoisesta.

Kuva 3. Nurkassa hiilen värjäämää tummaa maata, jossa laastimurua.

Kuva 4. Kivet lapiolla esille kaivettuna.